

BRUG DE LÆGESTUDERENDE

- AFHJÆLP PERSONALEMANGLEN
I SUNDHEDSVÆSENET

Udgivet af
FADL ©
August 2019

INDHOLD

BRUG DE LÆGESTUDERENDE - Afhjælp personalemanglen i sundhedsvæsenet	4
SÅDAN ARBEJDER DE LÆGESTUDERENDE I SUNDHEDSVÆSENET	6
Liv Therese Holm-Nielsen, 7. semester på Aalborg Universitet. Arbejder som sygeplejevikar.	8
Annarita Gosh Andersen, 10. semester på Københavns Universitet. Arbejder som ventilatør	9
Mikkel B. Skotting, 11. semester på Aarhus Universitet. Har arbejdet som lægevikar	10
Katrine Aamand Lund, 8. semester på Syddansk Universitet. Arbejder i almen praksis	11
Gode argumenter for at ansætte lægestuderende:	12
Mange lægestuderende arbejder allerede i sundhedsvæsenet:	13
Det skal der till!	14

BRUG DE LÆGESTUDERENDE - Afhjælp personalemanglen i sundhedsvæsenet

Der er mangel på dygtige medarbejdere i sundhedsvæsenet. Mangel på sygeplejersker og SOSU-assistenten. Mangel på speciallæger inden for visse af de lægefaglige specialer. Og det tager lang tid at uddanne flere SOSU-assistenten, sygeplejersker og læger.

Lægedækningsudvalget pegede i 2017 på, at brugen af lægestuderende er et relevant bidrag til at mindske personalemanglen i sundhedsvæsenet.

Mange lægestuderende arbejder allerede ved siden af deres studier både på sygehuse og i almen praksis. Men der er langt flere lægestuderende end ledige stillinger, vikariater eller vagter. Og de lægestuderende kan supplere og aflaste andre faggrupper. Ikke mindst i Vestdanmark kan lægestuderende være med til at dække flere opgaver end i dag.

Vores opfordring til politikere, de praktiserende læger og regioner er: Brug de lægestuderende til at løse flere af sundhedsvæsenets udfordringer! Læs mere om det i denne folder.

FADL - Foreningen af Danske Lægestuderende

SÅDAN ARBEJDER DE LÆGESTUDERENDE I SUNDHEDSVÆSENET

Alle lægestuderende er i kliniske praktikophold i løbet af deres studie. Den praktiske del er dermed et centralt supplement til den teoretiske undervisning, der fører frem til kandidatgraden. Det tager 6 år at blive uddannet til læge, cand.med.

Undervejs i studiet arbejder mange lægestuderende allerede som lønnede medarbejdere i sundhedsvæsenet.

Lægestuderende arbejder som:

1. **Sygeplejevikarer:** Mange lægestuderende tager et kursus som sygeplejevikar under deres studie; det såkaldte SPV-kursus. Det giver dem herefter mulighed for at udføre basalt pleje- og omsorgsarbejde under vejledning og styring af ledende sygeplejersker på både somatiske og psykiatriske afdelinger. Den enkelte lægestuderende løser opgaver inden for sit erfarings- og kompetenceniveau.

Det laver en sygeplejevikar:

- I begyndelsen vil opgaverne primært bestå i at sidde fast vagt ved enkelte patienter, der har behov for konstant overvågning eller assistance.
- Arbejde som gangvagt er også en typisk arbejdsopgave for nyuddannede sygeplejevikarer. Her udgør sygeplejevikaren den første kontakt til patienter, der ringer på "klokken" for at få assistance til toiletbesøg m.v.
- En del af sygeplejevikararbejdet udføres i psykiatrien, hvor de studerende er faste vagter ved de psykiatriske patienter. Der er særligt positive erfaringer med brug af lægestuderende til yngre psykiatriske patienter, som ofte har lettere ved at tale med jævnaldrende end ældre plejepersonale.
- Erfarne sygeplejevikarer ansættes på sygeplejevikarhold, hvor de organiserer og udfører specialopgaver, som f.eks. blodprøvetagning, scanninger og vævsudtagning.

2. Ventilatører: Ventilatørarbejde forudsætter et særligt kursus efter, at den lægestuderende har arbejdet et vist antal timer som sygeplejevikar. Ventilatørarbejde er især respiratorpasning af tra-cheostomerede og respirationsinsufficiente patienter. Børneventilatører passer kritisk syge børn på intensivafdelinger.

3. Lægevikarer: Som lægestuderende lægevikar træder man i stedet for eller supplerer det lægelige personale.

Det laver en lægevikar:

- Typisk fungerer lægevikarer som forvagter på sygehusene, hvor de som de første møder patienten.
- Lægevikarer bruges inden for alle lægelige specialer til at optage anamnese (patientens sygehistorie), stille tentative diagnoser samt igangsætte behandlinger og videresende patienten i systemet.
- Ligesom sygeplejevikarer kan lægevikarer organiseres som hold, hvor de selvstændigt og gennem egen planlægning dækker afgrænsede vagttidspunkter (f.eks. aften- og nattevagt).

4. Almen praksis: Hos de praktiserende læger udfører lægestuderende et meget bredt udsnit af klinikerens opgaver. Almindeligvis opdeles opgaverne i lægesekretær- og praksisassistentopgaver afhængig af lægens behov og de studerendes erfaring og vidensniveau. Lægesekretærarbejde er receptionsarbejde med systematisering, modtagelse og samtale med patienterne. Som praksisassistent udføres egentlige sundhedsfaglige opgaver med sygepleje- og laborantfunktioner. Herunder blodprøvetagning, lungefunktionsundersøgelse, sundhedssamtaler etc.

Liv Therese Holm-Nielsen, 7. semester på Aalborg Universitet. Arbejder som sygeplejevikar

Hvad indebærer dit arbejde som sygeplejevikar?

”Jeg udfører grundlæggende sygepleje. Det er det arbejde, som en SOSU-assistent udfører, eller hvad der svarer til nogle af basisopgaverne for en sygeplejerske. Det kan fx være at made patienter eller hygiejnemæssige ting, som at hjælpe med bad eller toiletbesøg. Eller vask i seng, hvis patienterne ikke er funktionsdygtige. Det kan også handle om iltmætning eller at måle blodtryk eller temperatur.”

Hvad betyder det for arbejdspladsen at have dig ansat som lægestuderende og sygeplejevikar?

”Det er godt for arbejdspladsen, eksempelvis i Region Nordjylland, hvor der er rekrutteringsproblemer og mangel på læger. Som lægestuderende lærer vi som sygeplejevikarer på den måde sygehusverdenen at kende. Via mit arbejde tager jeg de spæde skridt i forhold

til måske at tage KBU'en (den kliniske basisuddannelse, red.) her i regionen og måske også blive her, når jeg skal videre med min introstilling og hoveduddannelse.”

Hvorfor er det godt for dig som lægestuderende at arbejde som sygeplejevikar?

”Det er vigtigt, at man som kommende læge bliver bekendt med, hvad det er for opgaver som SOSU-assisterer og sygeplejersker arbejder med. Jeg hører sygeplejersker sige, at de læger, der har været sygeplejevikar også er gode at samarbejde med. Så jeg synes, vi på den måde får en vigtig viden, der er god at have som kommende læger.”

Annarita Gosh Andersen, 10. semester på Københavns Universitet. Arbejder som ventilatør

Hvad indebærer dit arbejde som ventilatør?

”Jeg arbejder to steder. På en neonatal afdeling, hvor vi tager os af de for tidligt fødte børn. Børnene har ofte brug for respiratorisk støtte, fordi deres lunger ikke er foldet godt nok ud. Min opgave er at hjælpe børnene og at støtte forældrene, for eksempel ved at give dem sondemad. På den måde er vi med til at aflaste sygeplejerskerne. Jeg arbejder desuden på en epilepsiafdeling med at overvåge patienter, der er ved at blive udredt. Vi er som ventilatører tit alene med en neurofysiolog, så man har et ret stort ansvar.”

Hvad betyder det for arbejdspladsen at have dig ansat som lægestuderende og ventilatør?

”Som ventilatører har vi en relativt lang oplæring, og jeg oplever, at vi er en kæmpe aflastning. Ikke mindst på neonatal afdelingen omgås jeg meget syge patienter og pårørende, der har brug for hjælp. Vi er et hold, der dækker aften- og nattevagter, som kan være svære at

dække for sygeplejerskerne. De har ofte brug for, at vi tager ekstra vagter, så de kan have tiden til at passe de mere intensive patienter.”

Hvorfor er det godt for dig som lægestuderende at arbejde som ventilatør?

”Jeg får en kæmpe erfaring. Jeg arbejder med patienter, jeg ellers ikke ville arbejde med. Neonatal er meget specialiseret rent fagligt, og jeg lærer en masse om alle organer. Og så rent menneskeligt lærer jeg at kunne håndtere børns signaler og forældre i dyb krise. I epilepsiafdelingen omgås jeg meget stressede patienter, og al den læring tænker jeg er enormt god at have med i bagagen, når jeg er færdiguddannet læge.”

Mikkel B. Skotting, 11. semester på Aarhus Universitet. Har arbejdet som lægevikar

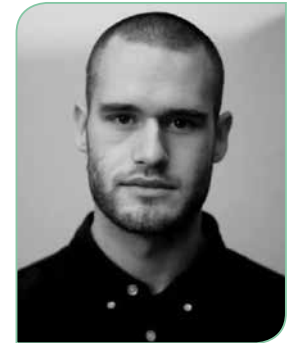
Hvad indebar dit arbejde som lægevikar?

"Jeg har arbejdet på en skadestue, hvor jeg grundlæggende fungerede som læge, men selvfølgelig til enhver tid kunne kontakte en læge, hvis der var noget, jeg var i tvivl om. Jeg fik lov til stort set det hele. Det betød, at jeg diagnosticerede og fx syede de patienter, der kom ind med sår og flænger. Mit arbejde var også at klare, om patienter havde brækket nakken eller at undersøge rygtraumer. På en skadestue tilser man som lægevikar patienter - herunder mange børn - med meget forskellige skader, og jeg tror ikke, at patienterne tænkte over, at jeg ikke var færdiguddannet læge."

Hvad betyder det for arbejdspladsen at have lægestuderende ansat som lægevikar?

"For sygehuset giver det den værdi, at vi som lægevikarer tager os af arbejdsopgaver, der ellers ikke er ressourcer til. Vi er jo vikarer for lægerne, og jeg tænker, det er en meget god ordning, når der ikke er læger nok.

Lægestuderende er meget motiverede i deres arbejde, og det engagement må være godt for arbejdspladsen. Jeg tror egentlig også, at lægerne synes, det var spændende, at jeg var nysgerrig, og at de kunne vise mig ting, de var vant til at udføre og på den måde lære fra sig."

Hvorfor var det godt for dig som lægestuderende at arbejde som lægevikar?

"Før jeg blev lægevikar, var jeg faktisk lidt nervøs for at blive færdiguddannet læge og stå alene med patienterne. Den frygt er stort set forsvundet. Jeg føler mig markant bedre klædt på til jobbet. Jeg har en helt anden ro nu og føler mig meget klar til at blive læge. Det gjorde jeg ikke sidste år."

Katrine Aamand Lund, 8. semester på Syddansk Universitet. Arbejder i almen praksis

"Hvad indebærer dit arbejde i almen praksis?"

"Jeg supplerer sygeplejerskerne. Mit arbejde kan være at tage blodprøver, pøde, forny recepter og tage EKG. Så grundlæggende udfører jeg de opgaver, der ellers ville blive udført af en sygeplejerske."

Hvad betyder det for arbejdspladsen at have dig som lægestuderende ansat?"

"Jeg er en meget fleksibel arbejdskraft, og det har været godt for lægehuset og det faste personale. Jeg kan fx tage vagter i hele efterårsferien. Eller i sommerferien, hvor jeg har været der på fuld tid i et par uger. Normalt er jeg der 4 timer ugentligt og møder ind kl. 7, så klinikken kan holde tidligt åbent. Det er ikke mindst til fordel for de patienter, der skal videre på arbejde."

Hvorfor er det godt for dig som lægestuderende at arbejde i lægepraksis?"

"Det er en god træning som kommende læge. Jeg får meget ud af at snakke med patienterne og være i forskellige situationer med dem. Mange patienter vil gerne snakke om deres situation og sygdom, når de kommer i almen praksis. Jeg ser også mange af de sygdomme, vi læser om i bøgerne, og det er rigtig meget værd. Da jeg godt kunne tænke mig at blive praktiserende læge, er det jo ikke mindst særligt værdifuldt at arbejde i en almen praksis."

Gode argumenter for at ansætte lægestuderende:

- Manglen på sygeplejersker betyder, at der er et voksende behov for at bruge andre personalegrupper til opgaver, der ikke stiller krav om sygeplejeautorisation.
- Lægestuderende bliver tidligt i deres studie en kompetent ressource for løsning af opgaver i sundhedsvæsenet. Det hænger sammen med, at FADL og Danske Regioners overenskomst sikrer, at lægestuderende kan gennemføre supplerende uddannelser som sygeplejevikarer og som ventilatører. Med disse kurser opnår lægestuderende både faglige og praktiske forudsætninger for at løse mange basale opgaver på hospitalerne som eksempelvis gangvagt og fast vagt.
- De lægestuderendes tiltagende erfaring via studiet og studiejobs betyder, at de under studietiden opnår kompetencer til at arbejde som lægevikarer i de sidste to år af studiet. Oftest tager de vikariater i udkantssområder, hvor der er mangel på læger. I mange tilfælde får de positive erfaringer med at arbejde i de dele af landet, hvor der i dag mangler læger.

Mange lægestuderende arbejder allerede i sundheds- væsenet:

- På årsbasis udfører sygeplejevikarer og ventilatører i alt mere end 600.000 vagttimer over hele landet (2018). Det svarer til mere end 300 helårsstillinger. Langt hovedparten af arbejdet foregår i Region Hovedstaden og Region Sjælland. Der er et stort potentiale for brug af sygeplejevikarer og ventilatører i Vestdanmark.
- Omfanget af regionernes brug af lægevikarer kendes kun som årsværk og var i 2018 på 205 årsværk. Imidlertid er lægestuderende ansat i afgrænsede perioder på f.eks. 1, 2, 3 eller 4 måneder og som regel på nedsat arbejdstid. Eksempelvis 12 timer pr. uge. Det betyder, at de 205 årsværk dækker over 820 enkeltansættelser af 3 måneders varighed.
- Praktiserende Lægers Arbejdsgiverforening indhentede i 2017 oplysninger fra almen praksis, som viste, at der var ansat 248 lægestuderende på deltid i klinikkerne. Det svarer til i alt 48 årsværk.

*Der er cirka 9.500 lægestuderende i Danmark,
så potentialet for at bruge lægestuderende som arbejdskraft
i sundhedsvæsenet er stort!*

Det skal der til!

- Særligt i Vestdanmark bør brugen af lægestuderende øges blandt andet via holdansættelser og faste deltidsstillinger.
- Almen praksis kan også i større grad ansætte lægestuderende. Klinikkerne er glade for de lægestuderende, og ikke mindst næsten-færdiguddannede læger kan bidrage til den faglige sparring. Øget anvendelse af lægestuderende vil på sigt bidrage til at reducere lægemanglen i praksis samt understøtte udfordringerne med generationsskifte og kliniksalg.
- I det kommunale sundhedsvæsen kan lægestuderende varetage lægefaglige medhjælperfunktioner på eksempelvis plejehjem og psykosociale institutioner. Det kan dreje sig om plejeopgaver, rådgivning og vejledning om forebyggelse.

- FADL (Foreningen af Danske Lægestuderende) er en selvstændig fagforening og interesseorganisation for de medicinstuderende i Danmark
- Vi har cirka 5.300 medlemmer
- Vi er repræsenteret i alle de fire universitetsbyer, hvor der uddannes læger

FADL Hovedforeningen
Blegdamsvej 26
2200 København N
Tlf: 8818 4900
E-mail: hf@fadl.dk

FADL København
Blegdamsvej 26
2200 København N
Tlf: 3520 0250
kkf@fadl.dk

FADL Aarhus
Nørre Allé 32
8000 Aarhus C
Tlf: 4060 5090
E-mail: administration@fadl.dk

FADL Odense
Hunderupvej 67
5230 Odense M
Tlf: 4190 9601
E-mail: okf@fadl.dk

FADL Aalborg
Prinsensgade 22
9000 Aalborg
Tlf: 4060 5090
E-mail: aalborg@fadl.dk

